

KARDINALOVA HOMILIJA PRIGODOM 9. OBLJETNICE SMRTI
BLAGOPOKOJNOG KARDINALA FRANJE KUHARIĆA

Zagreb, katedrala, 11. ožujka 2011.

Liturgijska čitanja: Iz 58,1-9a; Mt 9,14-15.

Draga braćo i sestre!

1. U nama ljudima živi nostalgija za potpunom ispunjenošću. Svatko od nas nosi u sebi neku »ranu«, koju može zacijeliti samo Bog. A post, kao najčešći oblik vjerničke vježbe u korizmi, proživljavanje je čežnje za Onim koji može ispuniti našu dušu. Post nam pruža mogućnost da uključimo svoje tijelo i tjelesnost u duhovni hod. Znamo dobro da nije riječ samo o postu koji se odnosi na hranu i piće. Toliko je toga u našoj zbilji što se nameće kao nadomjestak, koji ne može istinski ispuniti naše živote.

Post je iskustvo dubljega življenja čežnje za Bogom, čežnje koja ujedno otvara većoj osjetljivosti za ljude u potrebi, za solidarnost s potlačenima i zauzimanje za one koji nisu slobodni. Božje riječi koje večeras do nas dopiru po proroku Izaiji otkrivaju narav i smisao posta koji je uvijek usmjeren prema drugim ljudima. Samo ako tako idemo kroz korizmeno vrijeme, primijetit ćemo Božju prisutnost, on će nam se očitovati i odgovoriti na naše molitve.

Prorok dobiva poslanje da probudi narod, da mu objavi njegove grijeha koji proizlaze iz nesloge i svađa, iz nepoštivanja tuđe patnje i nanošenja nepravde. Prorok se ne obraća samo onima koji vode narod, nego svemu narodu i traži drukčiji post i drukčiju privrženost Bogu, drukčiju od izvanjskoga pokušaja da se Boga pridobije kao saveznika u bezbožnim djelima.

U kratkom evanđeoskom navještaju Isus daje još dublje objašnjenje vezano uz post. No, Isus nam objavljuje da je on ispunjenje svih naših čežnja i da je njegova prisutnost razlog slavlju. Štoviše, iz povezanosti s Kristom rađaju se izvanredna djela ljubavi, svetačka izgaranja za bližnje i dijeljenje duhovnih i materijalnih dobara kojima nismo vlasnici, nego su nam povjerena da po njima živimo i donosimo radost, oslobađamo se sebičnosti i stvaramo zajednicu ljubavi.

Svaki post i odricanje, bez pogleda na konačnu svrhu postaju teški i besmisleni. Ali post koji je na obzoru života te za uporište ima ljubav,

postaje darom čišćenja i novoga zamaha, jer se ne oslanja na ljudska djela, nego na plan što ga Bog ima s nama, kako bismo živjeli u miru.

2. Danas se spominjemo devete obljetnice smrti našega blagopokojnoga kardinala Franje Kuharića. Spominjemo se kako je on živio povezanost s Kristom. Spominjemo se također njegove vjere i pastirske brige za sve što je proživljavala Crkva i hrvatski narod u vremenima neslobode i potlačenosti, ali i u vremenima očitovanja Božje prisutnosti i ljudske nesebičnosti.

Istinski post je otvaranje prostora slobode za koju nas je Krist oslobodio (usp. *Gal* 5,1). Kardinal je dobro znao koliko je važna vrijednost slobode. Tako je često molio, vadio i tražio da hrvatski narod i svi hrvatski ljudi osjete njezinu ljepotu, ne samo u svojim savjestima, nego i u društvenome životu. Zbog toga je, svjestan složenosti prilika u kojima se nalazila Hrvatska, prije dvadeset godina, u siječnju 1991. pred državnim vrhovništvom rekao:

»Sloboda otvara i dosad zatvorene stranice povijesnih istina. Svi ljudi dobre volje poštuju i raduju se toj slobodi. Sada se otkrivaju misli mnogih srdaca i provjeravaju namjere ljudi. Međutim, dok je mnogo toga dolaskom demokracije krenulo nabolje što se tiče ljudskih prava, nacionalne slobode i suvereniteta, ipak iz prošle godine u novu ulazi dosta toga što tišti, zabrinjava, čak i straši. Teški ekonomski i socijalni problemi pogađaju tolike osobe i obitelji. Stari uzroci tolikih problema kao da ne dopuštaju brze izlaze u nova rješenja! Ne mijenjaju se lako ni sistemi, ni mentaliteti, ni ljudi. Sebičnosti, bilo osobne bilo grupne, ne ustupaju lako pred interesima općeg dobra. [...].

Dok je svitala zora demokracije i dok su se otvarala vrata slobode, gajili smo nade da će sve biti usmjereno na mir i suživot u poštenoj suradnji. Međutim, na te je nade pao mraz prijetnji i nasilja. Nisu li obzorja svijeta kao i naši horizonti teško naoblačeni?... Ako sila i nasilje postaju mjerilo prava, onda je to samo pravo jačega. Nismo li time izloženi opasnosti da budemo uvučeni u situaciju straha, mržnje i smrti!« (KARDINAL FRANJO KUHARIĆ, *Mir je djelo pravde. Propovijedi, poruke, apeli 1988-1994.*, Glas Koncila, Zagreb, 1995., str. 94-95.).

3. Braćo i sestre, kada je kardinal Kuharić govorio o Domovini, govorio je s ljubavlju i odgovornošću. Bilo mu je stalo da se bitno ne izgubi, da privid ne prevlada. Dok se prisjećamo njegovih riječi na te teme, ne možemo se ne pitati o današnjemu stanju u društvu.

Uistinu, jesu li se promijenili sustavi i mentaliteti? Koliko smo kao društvo, kao vjernici, prihvatili ponudu Kristove slobode? Ne možemo ravnodušno promatrati muku ljudi koji su u životnim teškoćama. Nije nam svejedno kako se postupa prema hrvatskim braniteljima, u kakvim okolnostima žive radnici, seljaci, studenti. Svi smo odgovorni jedni za druge i ne bi bilo dobro postavljati razdjelnice, jer svi mi činimo istu Domovinu, a velikim smo dijelom i dionici iste Crkve. Svaka muka ljudi s kojima živimo i naša je muka, a svaka njihova radost i naša je radost.

U istoj prigodi dvije godine kasnije u siječnju 1993. Kardinal je rekao: »Država Hrvatska sada je stvarnost, premda opterećena tolikim problemima. Ona je veliko gradilište na kojem ima mnogo posla i na kojem treba mnogo radnika na mnogostrukim područjima: na duhovnom, moralnom, kulturnom, političkom i gospodarskom. Stoga je potrebna složna suradnja svih ljudi dobre volje koji mogu i hoće na tom gradilištu ugrađivati svoju stručnost i poštenje, svoju savjest i svoj rad bez obzira na razlike u pristupima određenim problemima i traženju rješenja. Bitna je dobronamjernost i raspoloženje da se služi nesebično općem dobru isključivši osobne interese« (KARDINAL FRANJO KUARIĆ, *Mir je djelo pravde. Propovijedi, poruke, apeli 1988. - 1994.*, Glas Koncila, Zagreb, 1995., str. 270).

Te riječi govore i nama danas, kad Hrvatska prolazi još jedno prijelomno razdoblje u svojoj povijesti. Država Hrvatska i danas (18 godina nakon gore izgovorenih riječi) jest stvarnost, usprkos nekih nastojanja da bude oslabljena do poniženja i možda po nečijim željama čak do nestanka.

4. Tjedni i mjeseci koji su iza nas u hrvatskim vjernicima i u društvu oblikuju stanovitu zbunjenost koja se iz područja političkoga života prelijeva na razne strane i razine. Ono što se može čitati kao poveznica stavljena u prvi plan jest nezadovoljstvo. Raznovrsni su razlozi i motivi, zbog kojih se ističe nezadovoljstvo i različita su nezadovoljstva koja se mogu naći u istoj povorci.

I danas je Hrvatska - kako reče kardinal Kuharić - opterećena tolikim problemima, a koje neki žele uporno učiniti još većima, još težima, još manje savladivima. Postojeće poteškoće trebamo prepoznati kao izazov za još zauzetije i predanije djelovanje, ulaganje rada svojih ruku, uma i srca, stručno i pošteno na svim razinama.

U današnjoj Hrvatskoj, velikom gradilištu, ništa dobroga ne može donijeti rušenje i prisila. Mi vjernici moramo biti svjesni svoje suodgovornosti za dobro svoga naroda i svoje države, ne možemo i ne

smijemo slijediti one koji žele rušiti, koji žele prisiljavati i koji žele dati prednost svojim interesima pred općim dobrom čitave zajednice.

Kao vjernici dužni smo uključiti se u nužno potrebnu izgradnju, u ulaganje napora i rada po svojoj savjesti, kako bi se Hrvatsku oslobodilo od svih oblika okova sadašnjih zala. Za svladavanje zala kao što su: prevladavanje osobnih i grupnih interesa nad općim dobrom, ograničavanje prostora stvarne slobode i jednakosti za sve građane, različiti oblici razaranja, rušenja, ekstremizma i anarhizma, nužno je potrebna složna suradnja i dijalog svih strana.

Budemo li mi vjernici sve učinili da se u dobronamjernosti i poštenju na svim razinama nesebično služi općem dobru, da se ne dopusti razaranja i uništavanje, da se promiču demokratski procesi, poštuju državne i društvene institucije i obdržavaju zakonske procedure, Hrvatska će moći svladati sve poteškoće i postati domovina, ne samo stabilna i sigurna nego i blagoslovljena za hrvatske građane i za sve koji je pohode.

5. Učeci od Krista, kao kršćanima, dužnost nam je suosjećati sa svima koji trpe, sa svima koji trebaju našu pomoć. Pozvani smo na odgovornost i zauzetost u društvu kako bi se dokidale nepravde i ublažile posljedice ljudske sebičnosti. To vrijedi za sva područja života.

No, ispod očitih pitanja koja zasljepljuju, postoje dublja pitanja koja prosvjetljuju, a na koja je teško, kao vjernici kažemo i nemoguće, dati odgovore bez Boga. Jer, braćo i sestre, nije li najlakše naći istomišljenike u nezadovoljstvu? Nije li najlakše naći pobornike na tragu jeftinih obećanja koja zanemaruju odgovornost za život te odvede čovjeka u pustinju malodušnosti? Pitajmo se: jesmo li odvagnuli, jesmo li pred sobom i Bogom odmjerili posljedice, jesmo li razlučili bitno od manje bitnoga? U opasnosti smo da iz mogućih nepravdi upadnemo u još veće zlo.

Braćo i sestre, životno iskustvo kardinala Kuharića, ljubav i mudrost napajana na Kristovu križu, ima nam danas puno toga reći, dok ugledajući se u svjedočanstvo koje nam je ostavio molimo i za Domovinu. Stoljetna nastojanja za ostvarivanje slobode našega naroda ne bi se smjela raspršiti u neodgovornosti. Dugo smo nosili čežnju da sami možemo graditi društvo u okviru države koja poštuje pravo i pravednost. Molimo i nastojimo da država ne dopusti da neodgovornost pogazi njezine institucije, a ujedno da institucije države ne zanemare svoj narod.

6. Kada je trebalo braniti najdragocjenije, velika većina naroda osjetila je gdje se treba naći i za kime poći. Imati tu sigurnost koja izrasta iz savjesti i odgovornosti, iz poniznosti i molitve, premda osporavana od onih koji imaju protivne interese, jamstvo je da se nalazimo na Božjemu tragu.

Proročki se trebamo pitati kamo smo to odlutali od Boga i njegova dara kojim nas pohađa, kojim nam se toliko puta očitovao i u najnovije vrijeme? Bog nam je darovao nesebične i samoprijegorne ljude, počevši od branitelja, da znamo gdje se nalazi istinska radost našega naroda. Ako ispred očiju imamo samo nezadovoljstva, a ne i darove kojima nas je Bog obdario u našoj Domovini; ako ističemo i namjerno iskrivljujemo dobro, a prešućujemo odgovornost, brzo ćemo se udaljiti jedni od drugih i unijeti podjele u naše sredine. Tada ćemo brzo zaboraviti čime se možemo ponositi i na čemu graditi povjerenje, i nećemo znati razlikovati kriterije vrijednoga i nevrijednoga, odmičući se od početnih ciljeva.

A iza traženja zadovoljstva, bez pravoga uporišta i valjanih kriterija, brzo će se čuti samo smijeh onih koji su iskoristili tuđu bijedu i ranjenost nepravdom. Ako tražimo za što trebamo moliti kao narod, onda je to nesumnjivo molitva da nam se uporišta ne uruše; da ne zaboravimo što nas je održalo, bez obzira odakle dolazile prijetnje i ponude. Samo takvi smo, braćo i sestre, korisni jedni drugima u Domovini, kao i drugim narodima u Europi.

7. Dragi vjernici, dok se pripremamo za skori pohod pape Benedikta XVI. Hrvatskoj, u živom sjećanju obnavljamo spomen na prvi pohod sluge Božjeg Ivana Pavla II., kada ga je kardinal Kuharić baš ovdje, u prvostolnici, sa suzama u očima i drhtava glasa, ispunjena radošću i zahvalnošću, pozdravio u ime svih hrvatskih vjernika. Taj je prvi pohod naš Kardinal okarakterizirao kao pečat cijeloj hrvatskoj povijesti, tom vjekovnomu, proživljenomu i prokušanomu zajedništvu između Svete Stolice i hrvatskoga naroda. Često je kardinal Kuharić isticao da je Sveti Otac zaštitnik prava, promicatelj slobode, branitelj ljudskoga života od njegova začeća do naravne smrti. Govorio je da nema te civilizacije, ni kulture, ni sustava koji ne bi trebao vrijednosti života koji ima izvor u Bogu, dodavši da je Papa došao radujući se našoj slobodi, ali i pozivajući nas da slobodu trebamo živjeti odgovorno.

Neprestano se pozivajući na uzor bl. Alojzija Stepinca, poticao nas je na odgajanje savjesti. Dobro je znao da je to put kojim narod iz nezadovoljstva ide prema zadovoljstvu, čak i u najtežim životnim prilikama.

Stoga, braćo i sestre, u ovim prijelomnim vremenima za našu domovinu Hrvatsku, misleći na sve naše bližnje u potrebama, pozivam vas na zaufanu molitvu Presvetoj Bogorodici Mariji za obraćenje i mir s Bogom i ljudima. Koga Duh Sveti potakne, neka u svoju molitvu uključi i post. Neka se ovih dana po našim crkvama i obiteljima moli krunica Blažene Djevice Marije za Domovinu.

Preuzimam i ponavljam riječi blagopokojnog kardinala Kuharića: »Vjerni pradjedovskoj pobožnosti prema Majci Božjoj, stoljećima ucijepljenoj u dušu hrvatskih vjernika, u ovom tjeskobnom času okupimo se oko nje, 'Najvjernije Majke i Odvjetnice Hrvatske', jer ona moli s nama i moli za nas. Ona je u svojoj pjesmi zahvalnici navijestila pobjedu dobra, istine i pravednosti koju Božjom pomoći ostvaruju ljudi vjere, nade i ljubavi« (KARDINAL FRANJO KUHARIĆ, *Mir je djelo pravde. Propovijedi, poruke, apeli 1988-1994.*, Glas Koncila, Zagreb, 1995., str. 204).

S posebnim zazivom blaženom Alojziju, molimo da nam oni koji su pred nama prošli ovaj život u istoj vjeri svijetle i zagovaraju nas, a Marija – »Vrata nebeska« – neka nas s praga korizme dovede do vrata vječnog Uskrsa. Amen.